

Welkom!

‘Helder rapporteren’

Manja de Bruijn

Welkom!

‘Helder rapporteren’

Hoe doe je dat?

Effectief schrijven? Schrijf door de ogen van de lezer!

Maak het je lezer comfortabel!

Schrijfvoorbereiding

Wat is dat eigenlijk?

Pak eerst even pen en papier.

Kies vervolgens uit elke rij het juiste woord en schrijf dat op.

1. zwart-wit   of   gekleurd

2. Champagne   of   melk

3. pink   of   dreumes

4. pap   of   gras

Schrijfvoorbereiding

Zorg voor context!

Zonder context zijn natuurlijk alle woorden goed:
zwart-wit, gekleurd, Champagne, melk, pink, dreumes, pap of gras.

Maar als je context had gehad was het eenvoudig:

Ik had kunnen zeggen: denk aan een boerderijdier!

Of ik had een plaatje kunnen laten zien:

Schrijfvoorbereiding = je verplaatsen in de lezer

Het juiste woord? Geef de lezer **context**!

1. **zwart-wit** of

2. of **melk**

3. **Pink (1 jarig rund)** of

4. of **gras**

De 'context' is dus heel bepalend!

Oefening:

We gaan nu een fragment lezen uit een rapportage. Deze tekst komt uit een verzoek voor een voorlopige voogdijmaatregel (VoVo) voor Carlos van 15 jaar. Dit fragment staat onder het kopje ‘Reden spoedverzoek’:

Samen met zijn oom komt Carlos binnenlopen bij Jeugdbescherming Gelderland. Oom vertelt dat hij vier weken geleden naar Spanje toe is gegaan vanwege het overlijden van zijn vader (opa van Carlos). Carlos woonde bij opa (vz) in Spanje. Moeder woont ook in Spanje maar is hertrouwd. De nieuwe partner van moeder zou Carlos niet accepteren omdat hij uit een eerder huwelijk van moeder is. Oom vertelt dat Carlos in een groentezaak werkte en oom heeft hem uit medelijden meegenomen naar Nederland. Oom is van mening dat Carlos recht heeft op een goede toekomst vanwege het feit dat hij een Nederlands paspoort heeft (Carlos zou dit paspoort hebben verkregen, doordat vader een Nederlands paspoort zou hebben). Oom heeft zelf echter ook drie kinderen en Carlos kan niet langer bij hem verblijven. Morgen moet oom naar Hongarije voor zijn werk. Carlos heeft met ingang van vandaag geen verblijfplaats meer. Het Crisis Interventie Team (CIT) heeft telefonisch contact gehad met moeder in Spanje en met vader in Engeland: beiden nemen geen verantwoordelijkheid voor Carlos. Het CIT verzoekt een voorlopige voogdijmaatregel voor Carlos.

Je krijgt veel informatie...

Oom heeft Carlos uit medelijden meegenomen uit Spanje waar hij was omdat zijn vader was overleden: de opa van Carlos en Carlos woonde bij hem.

Moeder wil Carlos niet, omdat haar nieuwe partner hem niet accepteert. Vader wil Carlos ook niet.

Beide ouders nemen geen verantwoordelijkheid voor Carlos.

 Oom heeft zelf drie kinderen en Carlos kan daarom niet langer bij oom blijven.

Carlos heeft recht op een goede toekomst, zegt oom, en hij heeft een Nederlands paspoort.

Morgen gaat oom voor werk naar Hongarije.

Je krijgt veel informatie...

Oom heeft Carlos uit medelijden meegenomen uit Spanje waar hij was omdat zijn vader was overleden: de opa van Carlos en Carlos woonde bij hem.

Moeder wil Carlos niet, omdat haar nieuwe partner hem niet accepteert. Vader wil Carlos ook niet.

Beide ouders nemen geen verantwoordelijkheid voor Carlos.

voorlopige voogdijmaatregel

Oom heeft zelf drie kinderen en Carlos kan daarom niet langer bij oom blijven.

Carlos heeft recht op een goede toekomst, zegt oom, en hij heeft een Nederlands paspoort.

Morgen gaat oom voor werk naar Hongarije.

De tekst is chronologisch opgebouwd...

Samen met zijn oom komt Carlos binnenlopen bij Jeugdbescherming Gelderland. Oom vertelt dat hij vier weken geleden naar Spanje toe is gegaan vanwege het overlijden van zijn vader (opa van Carlos). Carlos woonde bij opa (vz) in Spanje. Moeder woont ook in Spanje maar is hertrouwd. De nieuwe partner van moeder zou Carlos niet accepteren omdat hij uit een eerder huwelijk van moeder is. Oom vertelt dat Carlos in een groentezaak werkte en oom heeft hem uit medelijden meegenomen naar Nederland. Oom is van mening dat Carlos recht heeft op een goede toekomst vanwege het feit dat hij een Nederlands paspoort heeft (Carlos zou dit paspoort hebben verkregen, doordat vader een Nederlands paspoort zou hebben). Oom heeft zelf echter ook drie kinderen en Carlos kan niet langer bij hem verblijven. Morgen moet oom naar Hongarije voor zijn werk. Carlos heeft met ingang van vandaag geen verblijfplaats meer. Het Crisis Interventie Team (CIT) heeft telefonisch contact gehad met moeder in Spanje en met vader in Engeland: beiden nemen geen verantwoordelijkheid

...terwijl een lezer liever éérs de situatie snapt.

os.

Raak de lezer niet kwijt: geef houvast, i.p.v. chronologie!

Wat wil de schrijver eigenlijk zeggen?

Gelderland. Oom vertelt dat Carlos, die geleden naar Spanje toe is gegaan vanwege het overlijden van zijn vader (opa van Carlos). Carlos woonde bij opa (vz) in Spanje maar is nu hertrouwd. De nieuwe vrouw zou Carlos niet accepteren omdat hij uit een eerdere relatie is. Oom vertelt dat Carlos in een groentezaak werkt en daarom uit medelijden meegenomen naar Nederland. Oom is van mening dat Carlos recht heeft op een goede toekomst vanwege het feit dat hij een Nederlands paspoort heeft (Carlos zou dit paspoort hebben verkregen, doordat vader een Nederlands paspoort heeft). Oom heeft zelf echter ook drie kinderen en Carlos kan niet bij hem verblijven. Morgen moet oom naar Hongarije voor zijn werk.

Carlos heeft met ingang van vandaag geen verblijfplaats meer. Het Crisis Interventie Team (CIT) heeft telefonisch contact gehad met moeder in Spanje en met vader in Engeland: beiden nemen geen verantwoordelijkheid voor Carlos. **Daarom!** Het CIT verzoekt een voorlopige voogdijmaatregel voor Carlos.

Start met de kern:

schrijf in piramidevorm!

**Het Crisis Interventie Team (CIT) verzoekt een voorlopige
voogdijmaatregel voor Carlos, omdat Carlos met ingang van vandaag geen
verblijfplaats meer heeft.** Het CIT heeft telefonisch contact gehad met
moeder in Spanje en met vader in Engeland: beiden nemen geen
verantwoordelijkheid voor Carlos. Toen met zijn oom komt Carlos
binnenlopen bij Jeugdbescherming Nederland. Oom vertelt dat hij drie
weken geleden naar Spanje is gegaan vanwege het overlijden van zijn
vader (opa van Carlos). Oom woont nu in Spanje (vz) in Spanje. Moeder woont
ook in Spanje maar haar huidige partner van moeder zou Carlos
niet accepteren omdat hij niet de vader van Carlos is. Oom
vertelt dat Carlos in een groentezaak werkte en oom heeft hem uit
medelijden meegenomen naar Nederland. Oom is van mening dat Carlos
recht heeft op een goede toekomst vanwege het feit dat hij een Nederlands
paspoort heeft (Carlos zou dit paspoort hebben verkregen, doordat vader
een Nederlands paspoort zou hebben). Oom heeft zelf echter ook drie
kinderen en Carlos kan niet langer bij hem verblijven. Morgen moet oom
naar Hongarije voor zijn werk.

Stop met chronologie!

Reden spoedverzoek:

Samen met zijn oom komt Carlos binnenlopen bij Jeugdbescherming Gelderland. Oom vertelt dat hij drie weken geleden naar Spanje toe is gegaan vanwege het overlijden van zijn vader (opa van Carlos). Carlos woonde bij opa (vz) in Spanje. Moeder woont ook in Spanje maar is hertrouwd.

Start met de kern!

Reden spoedverzoek:

Stop met chronologie!

Reden spoedverzoek:

Samen met zijn oom komt Carlos binnenlopen bij Jeugdbescherming Gelderland. Oom vertelt dat hij drie weken geleden naar Spanje toe is gegaan vanwege het overlijden van zijn vader (opa van Carlos). Carlos woonde bij opa (vz) in Spanje. Moeder woont ook in Spanje maar is hertrouwd.

Start met de kern!

Reden spoedverzoek:

Het Crisis Interventie Team (CIT) verzoekt een voorlopige voogdijmaatregel voor Carlos, omdat Carlos met ingang van vandaag geen verblijfplaats meer heeft. Het CIT heeft telefonisch contact gehad met moeder in Spanje en met vader in Engeland: beiden nemen geen verantwoordelijkheid voor Carlos.

Stop met chronologie!

Reden spoedverzoek:

Samen met zijn oom komt Carlos binnenlopen bij Jeugdbescherming Gelderland. Oom vertelt dat hij drie weken geleden naar Spanje toe is gegaan vanwege het overlijden van zijn vader (opa van Carlos). Carlos woonde bij opa (vz) in Spanje. Moeder woont ook in Spanje maar is hertrouwd.

Start met de kern!

Reden spoedverzoek:

Het Crisis Interventie Team (CIT) verzoekt een voorlopige voogdijmaatregel voor Carlos, omdat Carlos met ingang van vandaag geen verblijfplaats meer heeft. Het CIT heeft telefonisch contact gehad met moeder in Spanje en met vader in Engeland: beiden nemen geen verantwoordelijkheid voor Carlos.

Benut de eerste zin! Geef de lezer context en stip alvast de kern aan. Leg daarna uit hoe het komt dat Carlos geen verblijfplaats meer heeft.

Objectief en subjectief

Het moet voor elke lezer duidelijk zijn:

- *Wat de feiten zijn (objectief)*
- *Of het de waarneming/mening van de schrijver is (subjectief)*
- *Wie het wanneer gezegd heeft (bronvermelding)*

<i>Feiten zijn controleerbaar, concreet en niet weerlegbaar:</i>	<i>Een waarneming/mening is wat je vindt of denkt van iets:</i>
- <i>Geboortedatum</i> - <i>Medisch onderzoek, diagnose</i> - <i>Uitspraak van de rechter</i>	- <i>argumenten vóór en tegen: ik vind dit, omdat...</i> - <i>waarneming/mening verschilt per persoon</i>

Rapporteren = duidelijk zijn in wie het zegt of vindt!

Fragment

Duidelijk is dat dochter en moeder van elkaar houden maar door onbegrip uit elkaar aan het groeien zijn.

Is voor elke lezer duidelijk wíe dit vindt?

Kan het de indruk van bijvoorbeeld de jeugdprofessional zijn?

Ja, dat kan prima.

Kan het een uitspraak van dochter zijn?

Ja, dat kan ook prima: 'Kijk, ik hou wel van mijn moeder en zij van mij maar we begrijpen elkaar gewoon niet!'

Kan het een uitspraak van moeder zijn?

Ja, dat kan ook prima: 'Ach, we houden echt van elkaar maar we groeien helemaal uit elkaar: ik snap haar niet, zij snapt mij niet!'

Rapporteren = duidelijk zijn in wie het zegt of vindt!

Fragment

Als mensen Shaya op een autoritaire manier aanspreken dan heeft dat een averechtse werking op haar.

Is voor elke lezer duidelijk wíe dit vindt?

Kan het de indruk van bijvoorbeeld de jeugdprofessional zijn?

Ja, dat kan prima.

Kan het een uitspraak van Shaya zijn?

Ja, dat kan ook prima: 'Weet je, ik trek het gewoon niet als mensen mij op een autoritaire manier aanspreken! Dan doe ik het juist niet!'

Kan het een uitspraak van moeder zijn?

Ja, dat kan ook prima: 'Het lijkt wel of Shaya er niet tegen kan als ik haar aanspreek, ze vindt alles autoritair en luistert totaal niet!'

Rapporteren = verschil in feiten en eigen waarneming helder maken

In het rapport staat:

Ouders zijn zeer betrokken.

Hoe positief '*zijn zeer betrokken*' er ook uitziet, het is jouw waarneming en geen feit, dus dan zet je in het rapport:

Ouders maken een zeer betrokken indruk, want de lezer kan daarachter bedenken: 'op de jeugdprofessional' omdat jouw naam onder het rapport staat.

Rapporteren = verschil in feiten en eigen waarneming helder maken

*Moeder
heeft er moeite
mee om praktische zaken
te regelen voor Jayden en zichzelf.*

*Bijvoorbeeld een school vinden voor Jayden,
of woonruimte zoeken en zorgen voor inkomen.*

Moeder woont nog niet zo lang in Nederland, alles is nieuw.

Wie zegt nu precies dat moeder er moeite mee heeft?

Rapporteren = verschil in feiten en eigen waarneming helder maken

*Moeder
heeft er moeite
mee om praktische zaken
te regelen voor Jayden en zichzelf.*

*Bijvoorbeeld een school vinden voor Jayden,
of woonruimte zoeken en zorgen voor inkomen.*

Moeder woont nog niet zo lang in Nederland, alles is nieuw.

Als moeder dit zelf heeft gezegd, dan benoem je dat.

Rapporteren = verschil in feiten en eigen waarneming helder maken

*Moeder zegt dat ze
heeft er moeite mee heeft
mee om praktische zaken
te regelen voor Jayden en zichzelf.*

*Bijvoorbeeld een school vinden voor Jayden,
of woonruimte zoeken en zorgen voor inkomen.*

Moeder woont nog niet zo lang in Nederland, alles is nieuw.

Rapporteren = zo concreet mogelijk schrijven

*Moeder zegt dat ze
heeft er moeite mee heeft
mee om praktische zaken
te regelen voor Jayden en zichzelf.*

*Bijvoorbeeld een school vinden voor Jayden,
of woonruimte zoeken en zorgen voor inkomen.*

~~*Moeder woont nog niet zo lang in Nederland, alles is nieuw.*~~
*Moeder woont nu drie maanden in Nederland, alles is nieuw
voor haar.*

*Maak de informatie concreet: schrijf liever
'drie maanden' dan 'nog niet zo lang'.*

Helder rapporteren in het kort:

Stop met chronologie!

*Wie heeft het
gezegd, of van wie
is de waarneming?*

Wees concreet!

**Hartelijk dank
voor jullie aandacht!**

manjadebruijn@gmail.com